

Preek 03-04-2016

Ds Richard Vissinga

Lucas 24, 13 – 35

Lieve gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Twee mensen zijn op weg. Ze spreken met elkaar over wat er gebeurd is en wat hen hoog zit. Ze zijn verdrietig, verslagen en opgewonden tegelijk.

Twee mensen van twee duizend jaar geleden. Zoals er voor hen al zovelen geweest zijn, die net als zij op weg waren met elkaar. En na hen ook zovelen. Tot vandaag aan toe.

Hoe kan die ene gebeurtenis van toen ons vandaag raken en voor ons betekenis krijgen?

Daar zijn wij naar op zoek. Vanmorgen. En telkens wanneer we bij elkaar komen en uit de Bijbel lezen. De Schrift openen, om het wat verhevener te zeggen. Omdat we geloven, dat in die oude woorden en verhalen het woord van de Levende God ons tegemoet komt.

Dat de Levende zelf ons aanspreekt.

Twee mensen zijn op weg van Jeruzalem naar Emmaus. Opgewonden zijn ze in gesprek over wat ze de achterliggende dagen hebben meegemaakt. Hun leermeester en vriend Jezus is gevangen genomen, ter dood veroordeeld, aan het kruis geëxecuteerd en daarna in stilte begraven.

Ze moeten dat allemaal nog verwerken. Wie zal dat niet begrijpen?

Daar komt iets anders bij. Enkele vrouwen uit hun vriendenkring hebben op de derde dag na zijn dood ontdekt, dat zijn lichaam niet meer in het graf lag.

En wat het helemaal vreemd maakt, is dat zij beweren engelen te hebben gezien, die zeiden dat Jezus leeft! Bij nader onderzoek bleek het graf inderdaad leeg te zijn, maar niemand heeft Hem echt levend gezien.

Iedereen begrijpt dat dit schokkende ervaringen zijn en dat je daarover niet uitgepraat raakt, maar het zijn maar twee mensen en het is zo'n tweeduizend jaar geleden.

Wat hebben wij daarmee te maken?

Lucas vertelt, dat één van de mannen Kleopas heet. Van de ander kennen we de naam niet.

Wat is er op tegen om onze eigen naam voor hem in te vullen? Dat kan, want het probleem dat hen bezighoudt is een probleem van alle tijden.

Het wordt ons verhaal, als we het zo gaan lezen; het wordt mijn verhaal.

Ik ben met Kleopas onderweg en ik discussieer hartstochtelijk met hem mee.

Wat ons steekt is dat onze hoop de bodem is ingeslagen. En terwijl we heftig gebarend stevig doorstappen, houdt iemand ons staande. We vallen blijkbaar op. Hij informeert beleefd naar wat ons zo intens bezighoudt. We blijven staan, verbaasd over het feit, dat hij blijkbaar de enige is, die nergens van weet.

Somber leggen we het uit. Het is maar niet de afschuwelijke dood van een vriend.

Dat is op zich erg genoeg, maar deze man was meer voor ons, een Messias, een verlosser.

Hij was niet, zoals je dat noemt, een gewoon mens. Hij was een profeet. Zoals hij sprak over God en mens, dat was indrukwekkend. Het waren niet alleen woorden, hij handelde er ook naar.

Hij was een visionair, een ziener, en wij waren ervan overtuigd dat Hij uiteindelijk ons volk verlossen zou. Al onze hoop was op Hem gevestigd, maar het werd een dodelijke nachtmerrie.

Ik kijk een beetje angstig naar hem op. Half en half verwacht ik dat hij zal zeggen: dus jullie zijn er ook ingevlogen, zoveelste slachtoffer van de zoveelste messias. Zijn jullie echt nog zo onnozel, dat je iets verwacht van iemand die zich aandient als de verlosser van de mensen? Ik vind het beroerd voor jullie, maar door alle eeuwen heen loopt het zo af. Je geeft je met huid en haar aan iemand over, maar het blijkt altijd weer een bedrieger te zijn. Het verbaast me absoluut niet dat hij ook door de mand gevallen is, gekruisigd als een misdadiger.

Dat verwacht ik, maar er komt iets heel anders.

De Vreemdeling spaart ons inderdaad niet. Hij schudt ons keihard wakker. Jullie zijn zonder inzicht en traag van begrip. Jullie lezen de oude boeken wel, Mozes en de profeten, maar je leest langs de eigenlijke dingen heen. Het blijven gesloten boeken voor jullie, anders had je begrepen dat die afschuwelijke kruisdood noodzakelijk was voor jullie vriend en leermeester en dat die dood voor Hem de toegang was tot de heerlijkheid, tot onvergankelijk leven.

Ik keer nu weer terug naar het heden en ik laat Kleopas, mijn partner, voor wat hij is: overleden, vele eeuwen geleden. Het was toen al een klein moment in een grote wereld.

Maar de bedoeling van de Bijbel is dat we dat kleine moment uitvergroten tot het leven van alle mensen in onze wereld.

In onze kerkdiensten bidden we voordat uit de Bijbel wordt gelezen en daaruit wordt gepreikt, om een open hart en om het licht van de Heilige Geest, om de verlichting met de Heilige Geest.

Dat klinkt wat plechtig, maar het betekent haast letterlijk, dat ons in het horen en in de uitleg van het woord een licht zal opgaan. We vragen om duidelijkheid, zodat we niet in woorden blijven steken, maar dat we zullen doordringen tot de bedoeling daarvan.

En dat was precies wat er toen en daar bij en met die beide mannen gebeurde: een moment van uiterste klaarheid, verlichting. En het zit hem in dat ene zinnetje: moest de Christus dit niet lijden om in zijn heerlijkheid in te gaan?

Dat is een moeilijk zinnetje! Misschien wel de moeilijkste zin uit heel de bijbel.

De Christus, de Verlosser van de wereld, moest lijden om zijn heerlijkheid in te gaan, dat wil zeggen: om door God erkend te worden als de werkelijke verlosser.

Het moest. Het heeft iets te maken met goddelijke logica. Het kon niet anders.

Om de een of andere reden heeft dat 'moeten' de schrijvers van het Nieuwe Testament indringend beziggehouden. Je hoort het ze meermalen zeggen. Jezus moest lijden om de Christus, de Verlosser te kunnen worden.

Maar is God dan een God, die op lijden uit is? Een God die pas tevreden is wanneer er bloed vloeit?

Er zijn mensen, die deze raadselachtige woorden zo uitleggen: Jezus is vermoord door de mensen, maar dat behoorde wel tot Gods plan. De mensen wisten dat niet, ze pleegden een moord op Gods eigen Zoon, maar ze waren met die verschrikkelijke daad God niet te slim af. Hun misdaad was allang van tevoren opgenomen in zijn plan. Dat is ook een soort logica, de logica van Gods handelen. Hij heeft zijn plan en niemand maakt dat ongedaan.

Toch houd ik daar vragen bij. Zijn die moordenaars van Jezus dan nog wel verantwoordelijk voor hun daden? Zijn het geen willoze instrumenten van plannen, die God bedenkt? Dat wil er bij mij niet in.

Wanneer ik spreek van goddelijke logica, dan denk ik niet aan de logica van zijn plannen, maar aan de logica van Zijn Wezen. God kan niet anders, want Zijn wezen is gevende, wegschenkende liefde.

Zo lief had God de wereld, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, in liefde heeft weggeschonken aan een wereld die daarop reageert met vijandige afweer, met moord, omdat zij bevangen is in haar donkere zelfzucht. Wanneer Jezus trouw wilde zijn aan God, dan was er geen andere weg. Dan moest Hij sterven. En omdat Hij deze weg ging, werd Hij door God erkend als de enige echte Verlosser van de wereld en opgewekt uit de doden.

Het wordt tijd dat de Vreemdeling zich bij ons voegt en ons onderbreekt. Wij worden aangehouden en we staan stil en Hij zegt: er ligt een geheim onder het leven waar je eerbiedig naar luisteren moet.

Dat geheim ligt in het kruis en de opstanding van Jezus Christus. Dat gebeuren, dat zo absurd en aanstootgevend is, was en is levensnoodzakelijk.

Het geheim dat er in verborgen ligt is niet te verklaren. Ik kan het alleen maar aanduiden met gebrekkige woorden en beelden. Het leven is pas leefbaar als het gedragen wordt door het offer van de liefde. Het leven is pas leven als God – de grond van ons bestaan – zelf liefde is en zich voor ons geeft zoals Hij dat gedaan heeft in de kruisdood van Zijn Zoon.

Kleopas en zijn metgezel misten precies dat ene punt. Daarom was de dood van Jezus voor hen een onaanvaardbaar drama. Tot de Vreemdeling liet zien dat het alleen die weg is, die naar het leven voert. Leven dat ontspringt aan de dood.

Wij zijn verlichte mensen wanneer wij ons denken en doen laten bepalen door deze scheppende daad van God. Dat leidt tot een andere wereld, waarin niet de hebzucht en het egoïsme de

boventoon voeren, maar de liefde. Een eeuwenoud geheim, het enige dat ons werkelijk draagt naar de toekomst.

Ik keer nog even terug naar het verleden. De Vreemdeling, Kleopas en ik zijn inmiddels weer verder gelopen. Bij de afslag Emmaus lijkt het alsof de Vreemdeling zijn reis wil vervolgen. Maar dat willen wij natuurlijk niet. Het loopt tegen de avond. Het is toch niet nodig dat hij in het donker verder reist? Bovendien willen we meer horen. We nodigen hem binnen.

En dan gebeurt er iets wat we nooit zullen vergeten. Aan tafel gedraagt hij zich onverwacht als gastheer. Hij neemt het brood, spreekt de zegen erover uit, breekt het en geeft ieder van ons een brokje.

Op dat moment gaan onze ogen open. We herkennen Hem. Dit is onmiskenbaar Jezus. Kijk maar wat er uit zijn handen komt. Zo waren we Hem gewoon. Gastheer aan de tafel van een nieuwe gemeenschap.

De dingen gebeuren nu snel achter elkaar. Jezus verdwijnt uit ons midden, maar Hij is niet weg, we zijn vol van Hem. We gaan op staande voet naar Jeruzalem terug om het aan de anderen te vertellen en daar bevestigen we elkaar in het grootste nieuws dat de mensheid ooit gekend heeft: Jezus leeft! Het is verrassend hoe de ervaring van de Emmaüsgangers de eeuwen overbruggen kan.

Wij leven inmiddels een kleine twintig eeuwen later. Bij veel mensen leeft een diep verlangen naar betere tijden, naar nieuwe inzichten, naar een nieuwe verlichting.

Er is veel wat angst oproept: dreiging van zinloos geweld, willekeurig terrorisme, de steeds maar groter wordende kloof tussen rijk en arm, de machteloosheid van internationale instanties om de problemen het hoofd te bieden.

Onbeholpen zoeken we onze weg in een ingewikkelde en verwarrende wereld. Wie begrijpt alles nog echt?

Het evangelie van vanmorgen betuigt ons, dat de Levende bij ons is. En iedere keer wanneer de geloofsgemeenschap de maaltijd van de Heer viert, is Hij de gastheer. In het breken van het brood als symbool van het leven belicht Hij de grondvorm van ons bestaan. Die is heel eenvoudig.

De grondvorm is de liefde van God. Zo legt Hij de bijbel uit.

En iedere keer als we naar Hem luisteren, brandt in ons hart het vuur van de verlichting.

Amen